

PREPAREDNESS DURING THE LOCKDOWN PERIOD FOR COVID-19 PANDEMIC IN NEPAL

Digital samvad for going DIGITAL

on Preparedness during the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal

Resource Person/ Contributors:

- Dr. Kamlesh Kumar Maharajan, Director, Nepal College of Emergency Medicine
- Dr. Eshay's Kumar, Senior Consultant Surgeon, Bahramudi Model Hospital
- Dr. Suresh Dimal, Senior Consultant Surgeon, Chief of Traumatology Program
- Prof. Dr. Anil Jha, M.D., FRCP Nepal
- Dr. Hiral Dhwaj, Paediatric Health at Home
- Dr. Suresh Kumar Joshi, Professor of Head, Department of Community Medicine, Kathmandu Medical College
- Dr. Subash Pokarel, Director, Anesthesia System & Services, Medical Ethics, Spandan Nubhawan
- A Representative from the Ministry of Health and Population, GoN
- Er. Ganesh Shah, Coordinator
- Mr. Hempal Shrestha, Host

PROGRAM DETAILS:
May 09, 2020, Saturday
Baisakh 27, 2077
12:45 PM - 2:45 PM

JOIN US ONLINE
<https://nren.zoom.us/j/68768142575>
Meeting ID: 687 6814 2575

Stay Home Go Digital
Break the chain of Coronavirus

LIVE ON
Facebook Live **LWICT**

Presented by:

DIGITAL SAMVAD TEAM

Er. Ganesh Shah | Mr. Nidesh Maskey

Mr. Hempal Shrestha | Mr. Razan Lamsal

Compiled by: Ms. Simana Hitang

June 2021 | जेष्ठ, २०७८

www.digitalsamvad.org

This report is published under [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) License

Disclaimer

The presentation and information provided by the Resource Persons and participants, compiled in this publication do not imply the expression of any opinion on the part of the Digital Samvad Team.

All reasonable precautions have been taken by the Digital Samvad team to verify the information contained in this publication. However, the published materials being distributed without warranty of any kind, either expressed or implied. The responsibility for the interpretation and use of the materials lies with the reader. In no event shall Digital Samvad Team be liable for any consequences whatsoever arising from its use.

Preparedness During the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal

~**~

SECTION - A: THE BEGINNING

Chapter I The Concept Paper

Public link for inputs of this collaborative document: <https://bit.ly/3ccFqGI>

Context:

We are hosting regular interaction with diverse audiences with an interest in "Digital Technologies and services". Last Saturday, we hosted Digital Samvad on Digital and Online Education for iGenZ (1995-2012) for enabling them to Go Digital. Kindly find attached herewith the report (bit.ly/2KwCI2s) and discussion outcomes from this session.

This Saturday, on May 09, 2020 (Baishak 27, 2077) we are working for initiating **Digital Samvad** for "**Preparedness During the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal**"

1. Introduction:

The COVID-19 pandemic situation has forced the lockdown of the business, people, goods, and services worldwide. This lockdown has been able to prove as preventive measures of spreading Coronavirus in a mass with exponential growth. However, the fifth extension of complete lockdown in Nepal, marking it to reach 50 days in a row this weekend, little has been done to address any possible outbreak or spread of coronavirus let alone i) getting the health facilities in order, ii) bureaucracy machinery in operation, iii) sensitize people, or iv) align all other resources and people in case of any mass-scale spread or situation do develop to handle the worsening and escalation of the crisis.

2. Objective:

There exist visible signs of gaps in understanding, communication, and response action against COVID-19 to ensure public healthcare and safety between the health professionals, government officials, and the general public. This session of Digital Samvad thus will attempt to:

1. Understand the existing status and stocktaking of Nepal's response to the COVID-19 pandemic.
2. Underline the preparedness measures needed and undertake future courses of action and mechanisms to realize on the ground.

3. Explore and evaluate the instrumentalization of the role of the Digital and Healthcare technologies in the preparedness of a pandemic like COVID-19 in Nepal.

3. The question to be raised/addressed:

{please write your suggestions here}

Presentation Outline:

1. Dr. Ramesh Maharajan: (5-6 mins) will cover the following issues:
 - Basic stages/phase of any pandemic in general - Understanding the pandemic from history and science. [like* Prevent -> Prepare -> Diagnose -> Treatment -> Cure -> Prevent - Prepare]
 - Timeline of the development of COVID -19 in Nepal
 - What is happening w.r.t to the COVID-19 in Nepal from a health perspective and its preparedness?
 - Status - Situation update of COVID-19 in Nepal
2. Dr. Uday Koirala (9-10 mins) will focus on the following aspects of the Digital Samvad.
 - Preparation During the Lockdown Period - What's happening and needs to be done.
 - Possible recommendations on how the digital and healthcare technologies can work in synchronization to enable and assist in effective planning and preparedness to fight the COVID-19 in Nepal.

4. Resource Person/ Contributors:

1. Dr. Ramesh Kumar Maharajan, MD, DM, Emergency Physician, Associate Professor, Tribhuvan University Teaching Hospital.
2. Dr. Udaya Koirala, Senior Consultant Surgeon, Kathmandu Model Hospital.
3. Dr. Saroj Dhital, Professor of General Surgery (NAMS) and Senior Consultant Surgeon at Kathmandu Model Hospital.
4. Prof. Dr. Anil Jha, MD, FRCP, Nepal.
5. Dr. Bishal Dhakal, Founder, Health at Home
6. Dr. Anup Subedee, Senior Consultant – Internal Medicine and Infectious Diseases, HAMS Hospital.
7. Dr. Sunil Kumar Joshi, Professor & Head, Department of Community Medicine, Kathmandu Medical College.
8. Dr. Subash Pyakurel, Ceo, Health Concern / Director, Mediflow System & Services / Medical editor, Swastha Khabarpatrika
9. A representative from the Ministry of Health and Population, GoN - (TBC)

5. Perspective Participants:

1. Stakeholders from:
 - a. A representative from the Health Ministry
 - b. Health department/CCMC
 - c. Bhagawan Koirala, Dr. Medical Council
 - d. Nepal Health Research Council (NHRC)
 - e. Public Health
 - f. Legal
 - g. Medical officers

- h. Medical students
 - i. Nepal Medical Association
 2. Representative Different hospitals
 3. Online consulting service providers
 - a. Hamro Patro - online doctor call
 - b. TDO Nepal
 - c. Medi Nepal
 4. Associated Tech organization
 - a. Surendra Neupane, Mediflow system, and services
 5. Doctors and health workers
- 6. Program Details:**

- **Topic:** Preparedness During the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal
- **Date:** May 09, 2020 (Baisakh 27, 2077), Saturday
- **Time:** 12:50 - 2:50 PM (NPT)
- **Zoom Us @** <https://nren.zoom.us/j/68768142575>
- **Meeting ID:** 687 6814 2575

KINDLY NOTE:

- *No password is required to join the Digital Samvad 1.0. Please connect using the above Zoom link / Zoom ID.*
- *The Zoom Room opens **12:35 PM** onwards and you are requested to join the meeting at least 10 minutes before the starting time of the digital samvad. While logging in, please turn off your video and mute your audio.*
- *Kindly provide your proper display Name while participating in the meeting (Your Role | Your Display Name (Designation | Organisation) | Your Country). If you want to disclose your organisation or designation, please do so within brackets after your Display Name or share about yourself in the chat box.*
- *To share your views, please raise your hand in the participant list section and seek facilitators approval before speaking or write a message requesting for the same from the facilitator in the chatbox of the Zoom application.*

Preparedness During the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal

~**~

Chapter II The Samvad Design & Program Outline

Time (Mins)	Particulars	Remarks
00 - 10	Opening, Introduction, and Welcome	Er. Ganesh Shah
10 - 15	Presentation - The status and response of COVID-19 in Nepal.	Dr. Ramesh Kumar Maharjan
15 - 25	Presentation - Preparation During the Lockdown Period	Dr. Uday Koirala
25 - 50	All Resource Persons sharing about their initiatives briefly (3-4 mins each)	Co-facilitated by: * Mr. Hempal Shrestha * Mr. Razan Lamsal
50 - 75	Discussion and follow-up questions from the participants and resource persons.	
75 - 85	Summary Of the discussions	Mr. Razan Lamsal
85 - 90	Appreciation and Closing of the Interaction	Er. Ganesh Shah

Preparedness During the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal

~**~

Chapter III

Samvad Invitation & Communication

A. Invitation to Resource Persons and Participants

Subject: Join us for Digital Samvad - Preparedness During the Lockdown Period of COVID-19 Pandemic in Nepal

Greetings,

We are hosting regular interaction with diverse audiences with an interest in "Digital Technologies and Services". Last Saturday, we hosted Digital Samvad on Digital and Online Education for iGenZ (1995-2012) for enabling them to Go Digital. Kindly find attached herewith the report (bit.ly/2KwC12s) and discussion outcomes from this session.

This Saturday, on May 09, 2020 (Baishak 27, 2077) we are working for initiating **Digital Samvad** for "**Preparedness During the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal**"

Program Details:

- **Topic: Preparedness During the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal**
- **Date:** May 09, 2020 (Baisakh 27, 2077), Saturday
- **Time:** 12:45 - 2:45 PM (NPT) (Live on Facebook from 1:00 PM onwards)
- **Zoom Us @** <https://nren.zoom.us/j/68768142575>
- **Meeting ID:** 687 6814 2575

1. Introduction:

The COVID-19 pandemic situation has forced the lockdown of the business, people, goods, and services worldwide. This lockdown has been able to prove as preventive measures of spreading Coronavirus in a mass with exponential growth. However, the fifth extension of complete lockdown in Nepal, marking it to reach 50 days in a row this weekend, little has been done to address any possible outbreak or spread of coronavirus let alone i) getting the health facilities in order, ii) bureaucracy machinery in operation, iii) sensitize people, or iv) align all other resources and people in case of any mass-scale spread or situation do develop to handle the worsening and escalation of the crisis.

2. Objective:

There exist visible signs of gaps in understanding, communication, and response action against COVID-19 to ensure public healthcare and safety between the health professionals, government officials, and the general public. This session of Digital Samvad thus will attempt to:

1. Understand the existing status and stocktaking of Nepal's response to the COVID-19 pandemic.
2. Underline the preparedness measures needed and undertake future courses of action and mechanisms to realize on the ground.
3. Explore and evaluate the instrumentalization of the role of the Digital and Healthcare technologies in the preparedness of a pandemic like COVID-19 in Nepal.

3. Resource Person/ Contributors:

1. **Dr. Ramesh Kumar Maharajan**, Director, Nepal College of Emergency Medicine.
2. **Dr. Udaya Koirala**, Senior Consultant Surgeon, Kathmandu Model Hospital
3. **Dr. Saroj Dhital**, Senior Consultant Surgeon, Chief of Telemedicine Program
4. **Prof. Dr. Anil Jha**, MD, FRCP, Nepal
5. **Dr. Bishal Dhakal**, Founder, Health at Home
6. **Dr. Sunil Kumar Joshi**, Timely Professor & Head, Department of Community Medicine, Kathmandu Medical College.
7. **Dr. Subash Pyakurel**, Director, Mediflow System & Services / Medical editor, Swastha Khabarpatrik
8. A representative from the Ministry of Health and Population, GoN - (TBC)

4. More Information: Please visit Google docs page @ <https://bit.ly/3ccFqGI> for further information and discussion of evolution.

We look forward to having a great meet and interaction session this Saturday.

Kind Regards

Er. Ganesh Shah, Hempal Shrestha, Razan Lamsal, Nidesh Maskey

KINDLY NOTE:

- *PS 1. : We would like to thank everyone who attended our previous Digital Samvad, which was a tremendous success filled with engaging and productive discussions. If you want a recap of our last Samvad, kindly find the online document <https://bit.ly/3ccFqGI> capturing the major highlights of the discussion.*
- *PS 2: No password is required to join the Digital Samvad 1.0. Please connect using the above Zoom link / Zoom ID.*
- *PS 3: The Zoom Room opens **12:35 PM** onwards and you are requested to join the meeting at least 10 minutes before the starting time of the digital samvad. While logging in, please turn off your video and mute your audio.*
- *PS 4: Kindly provide your proper display Name while participating in the meeting (Your Role | Your Display Name (Designation| Organisation) | Your Country). If you want to disclose your organisation or designation, please do so within brackets after your Display Name or share about yourself in the chatbox.*
- *PS 5: To share your views, please raise your hand in the participant list section and seek facilitators approval before speaking or write a message requesting for the same from the facilitator in the chatbox of the Zoom application.*

~**~

Preparedness During the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal

~**~

SECTION - B: THE SAMVAD

Chapter IV

"Budgeting for Digitalizing Nepal" - The Samvad

0. Samvad Summary (Nepali):

डिजिटल संवाद १.० कार्यक्रमको सातौं श्रिङ्खला मिति २०७७/०१/२७ गते शनिबारको दिन "Preparedness during the lockdown period for COVID-19 pandemic in Nepal" विषयमा रहेर पूर्वमन्त्री गणेश शाह, प्रमुख स्रोत व्यक्तिहरु त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षण अस्पतालका एमडी, डीएम, आपतकालीन चिकित्सक र सहयोगी प्रोफेसर, डा. रमेश कुमार महर्जन, काठमाडौं मोडेल अस्पतालका वरिष्ठ सल्लाहकार सर्जन डा. उदय कोइराला, जनरल सर्जरी (एनएमएस) का प्रोफेसर र काठमाडौं मोडेल अस्पतालका वरिष्ठ सल्लाहकार सर्जन डा. सरोज धिताल, MD-FRCP, Nepal का. प्रा डा. अनिल झा, Health at Homeका संस्थापक डा. विशाल ढकाल, आन्तरिक चिकित्सा र संक्रामक रोग, HAMS अस्पतालका वरिष्ठ सल्लाहकार अनूप सुबेदी, सामुदायिक चिकित्सा विभाग, काठमाडौं मेडिकल कलेजका प्राध्यापक र प्रमुख डा. सुनील कुमार जोशी, मेडिफ्लो प्रणाली र सेवाका सिओ, स्वास्थ्य कन्सर्न तथा निर्देशक र स्वास्थ्य खबरपत्रिकाका मेडिकल सम्पादक डा. सुभाष प्याकुरेल, मनोविज्ञ पदम राज जोशी र नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका प्रतिनिधि लगायतको उपस्थितिमा संवाद सम्पन्न गरियो ।

कार्यक्रममा ICT विज्ञ हेमपाल श्रेष्ठले सहजकर्ताको भूमिका निर्वाह गर्नु भएको थियो । नेपालको context मा COVID-19 को लागि के कस्ता कार्यहरु भइरहेको छ ? Preparedness को लागि के कस्ता आवश्यकताहरु छन् ? Future course of action के हुन सक्दछ ? COVID र preparedness को समाधानको लागि digital प्रविधि र health care sector हरूले कसरि instrumentalization हुन सक्दछ ? भन्ने जस्ता प्रश्नहरुमा छलफल संचलन गरिएको थियो ।

कार्यक्रममा प्रमुख स्रोत व्यक्ति डा. रमेश कुमार महर्जनले "The status and response of COVID-19 in Nepal" भन्ने विषयमा प्रस्तुतीकरण दिनुभयो । महर्जनले COVID-19 कसरि र कतिको चाडो सँछ भन्ने डाटा प्रस्तुत गर्नु भयो । Nepal COVID-19 Surveillance System को निर्माण, app ले गर्न सक्ने काम र गरिरहेका activities हरूका बारेमा पनि सबैमाझ जानकारी गराउनु भयो ।

वहाले lockdown खोल्न नहुने र खोल्हाले पनि विभिन्न तयारीहरु गरेर मात्र खोल्नु पर्ने सुझाव दिदै वहाले tracking र tracing को कुरा महत्वपूर्ण रुपमा उठाउनु भएको थियो । समयमा अहिलेको समस्या हुदा हुदै हामी कसरी सुरक्षित हुन सक्छौं भन्ने कुरा आफ्नो प्रस्तुतिबाट प्रष्ट पर्नु भयो । "पहिला आफुलाई मा के गर्दै छु र म के गर्दै छु भनेर छातीमा हातराखेर हामी काम गरौं, सबैजना मिलीगरौं, एस्लाई हामी पराकाष्ट गर्न सक्छौं" महर्जनले बताउनु भयो ।

प्रमुख स्रोत व्यक्ति डा. उदय कोइरालाले कार्यक्रममा "Preparation during the lockdown period" भन्ने विषयमा प्रस्तुतीकरण दिदै वहाले देशमा lockdown गर्नु भन्दा पनि virus लाईनै lockdown गर्नु पर्ने विचार

राख्नु भयो । आफ्नो प्रस्तुतीमा वहाले विश्वव्यापी रूपमा के भैरहेको छ, virus फैलियो भने के गर्ने र पोष्ट कोभिडको झलकहरु साथै timeline प्रस्तुत गर्नुभयो । अझै की समय गाह्रो हुने भएकाले lifestyles मा नै परिवर्तन ल्याउनु पर्ने भन्दै कोइरालाले अस्पतालमा कम गर्ने डाक्टर र नर्सका लागि मात्र नभई अरु कामदारहरुलाई पनि awareness गराउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

डा. कोइरालाले नेपालमा लाखौ मानिसहरु इंडियाबाट भित्रिरेको र तिनीहरुको परीक्षण गर्ने सुविधा सरकारले नामिलाएकोमा, COVID-19 का लागि तयारी प्रभावकारी नभएकोमा र समुदायलाई प्रभावकारी रूपमा संगलग्न गराउन नसकिरहेकोमा गुनासो व्यक्त गर्नुभयो । वहाले कार्यक्रममा विदेशबाट नेपालभित्र छिर्नेसंग communication मा बस्ने, उनीहरुलाई testing को दायरामा ल्याउने र quarantine मा राख्नुपर्नेमा सरकारको ध्यानाकर्षण गराउनुभयो । Data परीक्षणको अवश्यकता रहेको र सरकार यसमा चनाखो हुनुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

Scientists हरु research गरि रहेको र अझै पनि यो virus कसरि आयो भन्ने कुराको पता लगाउन नसकिएको प्रस्तुत बेलामा तयारी नगरी lockdown खोलि हाल्नुहुँदैन भन्ने सल्लाह डा. सुनिल कुमार जोशी ले दिनुभयो । वहाले पूर्व तयारी हुनुपर्दछ भन्ने कुरालाई जोड दिँदै कार्यक्रममा random collection को कुरा पनि share गर्नु भयो ।

अहिले भएको application लाई भरपुर र प्रभावकारी ढंगले प्रयोग गर्नुपर्नेमा जोड डा. सुवास प्याखुरेलले दिनुभयो । स्थानीय निकाय भएकोले data राख्न सजिलो भएता पनि technology को अधिक/प्रवाहकारी प्रयोगले COVID-19 को नियन्त्रणमा अझ प्रवाहकारी भूमिका खेल्न सक्छौ भन्ने भनाइ प्याखुरेलले कार्यक्रममा राख्नु भयो ।

कार्यक्रममा Australia बाट जोडिँदै सुदिप कार्कीले lockdown Australia मा नभएपनि कसरि त्यहाँ control गरिरहेको र technology कसरि प्रयोग गरिरहेको कुराहरुको जानकारी गराउनु भयो । वहाले पनि testing अनिवार्य र testing नगरिकन नियन्त्रण गर्न सकिँदैन भन्ने कुरा गर्दै व्यापक रूपमा testing अगाडी बढाउनुपर्नेमा जोड दिनु भयो ।

Awareness लै नै महत्व दिनुपर्दछ भन्दै डा. अनिल कुमार झा technology को व्यापक प्रयोग गर्नुपर्ने र दुर्गम क्षेत्रमा पनि technology को पहुच पुर्याउने विचार व्यक्त गर्नुभयो ।

छलफलमा बोल्दै Upendra Raj Dhakal ले देशमा उपलब्ध different technologies, विदेशका advanced technologies र A.I. जस्ता कुराहरुको collaboration का लागि सरकारले आग्रह गर्नुपर्ने कुरा राख्नु भयो ।

रामहरी अधिकारी कर्णालीबाट छलफलमा जोडिनुभएको थियो । वहाले स्थानीय सरकारले ठुलो प्रवाहकारी भूमिका खेल्ने भएकाले स्थानीय रूपमा त्यहाँ volunteers, स्वास्थ्यकर्मी र technologies प्रयोग गरेर अगाडी बढ्नुपर्दछ भन्ने धारणा राख्दै स्थानीय निकायलाई प्रवाहकारी बनाउन महत्वपूर्ण रहेको सरकारलाई सुझाव दिनुभयो ।

आफुले गरिरहेको research र article को base मा रहेर कार्यक्रममा बोल्दै सचिन घिमिरेले मस्कको जनामनाशमा सचेतना नपुगेको, Sample collection राम्रो सित नभैरहेको र PPE को उपलब्धता पर्याप्त नभएको सरकारप्रति गुनासो व्यक्त गर्नुभयो ।

“हामीलाई रोगसँग लड्ने क्षमता चाहिन्छ । यसको लागि नकारात्मक सोचबाट टाढा रहनुपर्दछ । नकारात्मक सोच र सूचनाले हामीलाई कमजोर बनाउँछ । यसर्थ सकारात्मक सोचाइ राख्दै व्यक्तिगत सरसफाई र सुरक्षामा ध्यान दिँदै हाम्रो दैनिकीलाई व्यवस्थित गर्नुपर्दछ । दैनिक कसरत गर्ने, गीत संगीतमा रमाउने, पारिवारिक बैठक बस्ने र छलफल गर्ने बानी बसाल्नु राम्रो हुन्छ । मानसिक अवस्था बिग्रिरहेको र अत्महत्या बढिरहेको कुरालाई पनि ध्यान दिँदै हामीले आफ्ना व्यवहारहरु नियन्त्रण गर्ने र सकारात्मक सोचको विकासमा ध्यान दिऔं” मनोविज्ञ पदम राज जोशीले कार्यक्रममा बताउनुभयो ।

“Preparedness during the lockdown period for COVID-19 pandemic in Nepal” विषयमा रहेरु भएकु डिजिटल संवाद १.० कार्यक्रमकु सातौं श्रिङ्खलाबाट तयार पारिएको यस प्रतिवेदनमा कार्यक्रम अगाडि तयार पारिएका कागजात, मूल कार्यक्रममा भएका कार्यहरु लगायत कार्यक्रम पछि निकालिएका हाइलाइट्सहरु जस्ता सम्पूर्ण कुराहरु, समावेश गरिएको छ । कार्यक्रमकु अवधारणा, कार्यक्रमकु रुपरेखा, कार्यक्रममा उपस्थीतिका लागि पठाइएको निमन्त्रणालाई प्रतिवेदनकु पहिलो खण्डमा प्रस्तुत गरिएको छ । प्रतिवेदनकु दोस्रो खण्डमा कार्यक्रमकु सारांश लगायत कार्यक्रममा प्रस्तुत गरिएको प्रस्तुतिकरणकु स्लाइडहरु, मूल कार्यक्रमका ब्यानर तथा केही झलकहरु, प्रत्यक्ष प्रसारण भएका पेजहरुका केही झलकहरु, सहभागीहरुबाट आएका प्रश्न लगायत सल्लाह सुझावहरुका साथै कार्यक्रममा बोल्नु भएका वक्ताहरुका मुख्य हाइलाइट्सहरु प्रस्तुत गरिएको छ ।

तेस्रो खण्डमा डिजिटल संवाद १.० कार्यक्रमकु सातौं श्रिङ्खलालाई विभिन्न अनलाइन मिडिया तथा पत्रपत्रिकाहरुले गरेको कभरेजका लिङ्क र केही झलकहरु राखिएको छ भने प्रतिवेदनकु चौथो खण्डमा छलफलबाट आएका मुख्य कुराहरुकु टिपोट गरिनुका साथै लेख लेखिएको छ । यस कार्यक्रम गर्नका लागि विभिन्न माध्यमबाट लिइएको खोज र विचारहरुका सान्दर्भित स्रोतहरुलाई टिपोट यस प्रतिवेदनकु पाँचौं खण्डमा गरिएको छ । यसरी पाँच खण्डमा विभाजन गरी तयार गरिएको यस प्रतिवेदनबाट सम्पूर्ण कार्यक्रमकु जानकारी लिन पाठकहरुमाझ आह्वान गरिन्छ ।

1. Samvad Knowledge Base

A. *Samvad Sandarbha* Presentation on "The status and response of COVID-19 in Nepal" by Dr. Ramesh Kumar Maharjan, MD, DM, Emergency Physician, Associate Professor, Tribhuvan University Teaching Hospital

The image shows a Zoom meeting interface. The main window displays a presentation slide with a whiteboard. The whiteboard has the title "Nepal's COVID-19" and a flowchart showing the progression from "SUSCEPTIBLE" to "INFECTED" to "RECOVERED". A presenter, Dr. Ramesh Kumar Maharjan, is standing next to the whiteboard. The Zoom interface includes a top bar with participant names: Razan Lamsal, Hemraj Shrestha, Dr. Anil Kumar, and Nk Sharad. On the right side, there is a chat window with the following content:

Participants (78)
1 person is waiting [Message](#)
Gyanendra Maharjan
78 participants in the meeting
Find a participant
yes no go slower go faster more clear all
Invite Mute All Unmute All
Zoom Group Chat
From Nideah to Everyone:
Good Afternoon All.
You may want to share the LIVE video of this program in your circle. Link to live video:
<https://www.facebook.com/livingwithitc/videos/269245450888523/>
From Saroj Nepal to Everyone:
hi
To: Tek Guragain (Privately) File ...

2. Samvad Highlights

गत शनिवार आयोजना भएको डिजिटल संवादमा सरुवा रोग विशेषज्ञ डा. अनुप सुवेदीले नेपालमा परिक्षण एकदमै कम भइरहेको र यहि अवस्थामा रहे नेपालमा कोरोना संक्रमण थाहै नपाई व्यापक रुपमा फैलनसक्ने कुरामा सचेत गराए । पछिल्लो समय भारतबाट नेपाल छिरेका सबै नागरिकको व्यापक रुपमा परिक्षण गर्नुपर्ने, दुरदराजमा रहेका नागरिकलाई समेत परिक्षणको दायरामा ल्याउनुपर्ने डा. सुवेदीले बताए । उनले भने पहुच भएका र क्वारेन्टाइनमा भएकालाई मात्र हैन, भारतबाट नेपाल छिरेका अधिकांश व्यक्ति र उनीहरूको ट्रेसिङ गरी सबैलाई परिक्षणको दायरामा ल्याउनु पर्दछ ।

यसैगरी त्रिवि शिक्षण अस्पताल इमर्जेन्सी विभागका डा. रमेश महर्जनले अहिले ट्रेसिङको काम सुस्त गतिमा भएको र यसलाई तुरुन्त बढाउनुपर्ने बताए । सजिलै एकबाट दर्जनौमा सर्ने भएकोले हामि व्यक्तिगतरुपमा पनि सचेत हुनुपर्ने डा. महर्जनको भनाई छ । सर्वसाधारणको लागि सर्भिलेन्स र टे«सिङ एपहरूको प्रयोग बढाउनुपर्नेमा महर्जनले जोड दिए । डा. उदय कोइरालाले अहिले सबै मिलेर, सहकार्य गरेर कोरोनालाई लकडाउन गर्नुपर्ने बताए । कोरोनालाई लकडाउन गर्नसकेमा मात्र हामिले देशलाई धेरै समय लकडाउन गर्नुपर्ने उनको भनाई थियो । लकडाउन खोल्नेबारे हचुवाको भरमा निर्णय गर्नु नहुने भन्दै डा. कोइरालाले परिक्षण बढाउदै देशभर स्वास्थ्य क्षेत्रलाई अपग्रेड गर्नुपर्ने बताए ।

अहिलेसम्म देशमा २२ हजारको हाराहारीमा पिसिआर मार्फत परिक्षण गरिएको छ । आरडिटी टेस्ट गरिएको संख्या ६० हजार बढि रहेको स्वास्थ्य मन्त्रालयले जानकारी दिएको छ । लकडाउनसँगै नेपाल भित्रिएका व्यक्तिहरू नै ४० हजार बढि रहको अनुमान गरिएको छ । भित्रिएका व्यक्तिहरूको पुर्ण विवरण र डिजिटल डेटा तयार गरिएको छैन । पछिल्लो समय पनि भारतबाट लुकिछिपी नेपाल भित्रने व्यक्तिहरू बढिरहेको अवस्था छ । काठमाडौंमा लकडाउन खुकुलो भएको केहि दिनमा नै तीन व्यक्तिहरू संक्रमित भेटिएपछि सरकारले परिक्षण बढाउने बताएको छ ।

यस हप्ता चीन सरकारले उपलब्ध गराएको ४० हजार पिसिआर किट, स्विस् सरकारले उपलब्ध गराएको किट उपलब्ध भएको कारण परिक्षण बढ्ने आशा गरिएको छ । सरकारले खरिद गर्ने भनिएको स्वास्थ्य सामग्री ल्याउने तयारी भइरेको स्वास्थ्य मन्त्रालयले जनाएको छ । अहिले परिक्षण गर्न किट प्रशस्त रुपमा रहेको बुधवार मन्त्रालयले जारी गरेको प्रेस कन्फ्रिन्समा जानकारी पनि दिएको छ ।

लकडाउनको परिस्थितीले अब स्वास्थ्य क्षेत्रलाई सुधार गर्नुपर्ने सरोकारवालाहरूको जोड छ । हरेक जिल्ला र क्षेत्रमा प्रभावकारी मोनिटरिङ र डिजिटल डेटा म्यानेजमेन्टमा काम गर्नुपर्ने धेरैको बुझाइ छ । अहिले स्थानिय निकायले प्रभावकारी काम गर्नसक्ने भन्दै स्थानिय निकायलाई मनोवल बढाउदै, क्वारेन्डिनको व्यवस्था गर्ने, ट्रेसिङ गर्ने र शंकास्पद सबैलाई प्रशिक्षणको दायरामा ल्याउनुपर्ने कर्णाली प्रदेशका जनस्वास्थ्यकर्मी रामहरी अधिकारीले बताए । डा. सुवास प्याकुरेलले प्रविधिलाइ उच्च प्राथमिकतामा राखेर स्थानिय निकायलाई परिचालन गर्नसके ट्रेसिङ सजिलो र प्रभावकारी हुने बताए ।

अहिले नेपालमा सरकारले केहि दिनअघि सार्वजनिक गरेको कोभिड एनपी ट्रेसिङ एप प्रयोगमा रहेको छ । यो एप प्रयोग गरेर स्वपरिक्षण गर्ने २ सयको हाराहारीमा रहेका छन । यसले ब्लुटूथ मार्फत संक्रमितको ट्रेसिङ गर्न पनि सहयोग गर्नेछ । यसैगरी स्वास्थ्य मन्त्रालयले हाम्रो स्वास्थ्य नामक एप्लिकेशन र कल सेन्टर सञ्चालन गरिररहेको छ । हाम्रो स्वास्थ्यमा अहिलेसम्म ३५ हजार ७ सयले फारम भर्दै स्वपरिक्षणमा सहभागी भएका छन ।

A. Samvad Banner:

Digital samvad
for going DIGITAL

Preparedness during the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal

Resource Person/ Contributors:

- Dr. Ramesh Kumar Maharajan**
Director
Nepal College of Emergency Medicine
- Dr. Udaya Koirala**
Senior Consultant Surgeon
Kathmandu Model Hospital
- Dr. Saroj Dhital**
Senior Consultant Surgeon
Chief of Teleradiology Program
- Prof. Dr. Anil Jha**
M.D.
FRCP,Nepal
- Dr. Bishal Dhakal**
Founder
Health a Home
- Dr. Sunil Kumar Joshi**
Professor & Head
Department of Community Medicine
Kathmandu Medical College
- Dr. Subash Pyakurel**
Director
MediFlow System & Services
Medical Editor - Swastha Kathmandu
- A Representative from the Ministry of Health and Population GoN**
- Dr. Ganesh Shah**
Coordinator
- Mr. Hempal Shrestha**
Host

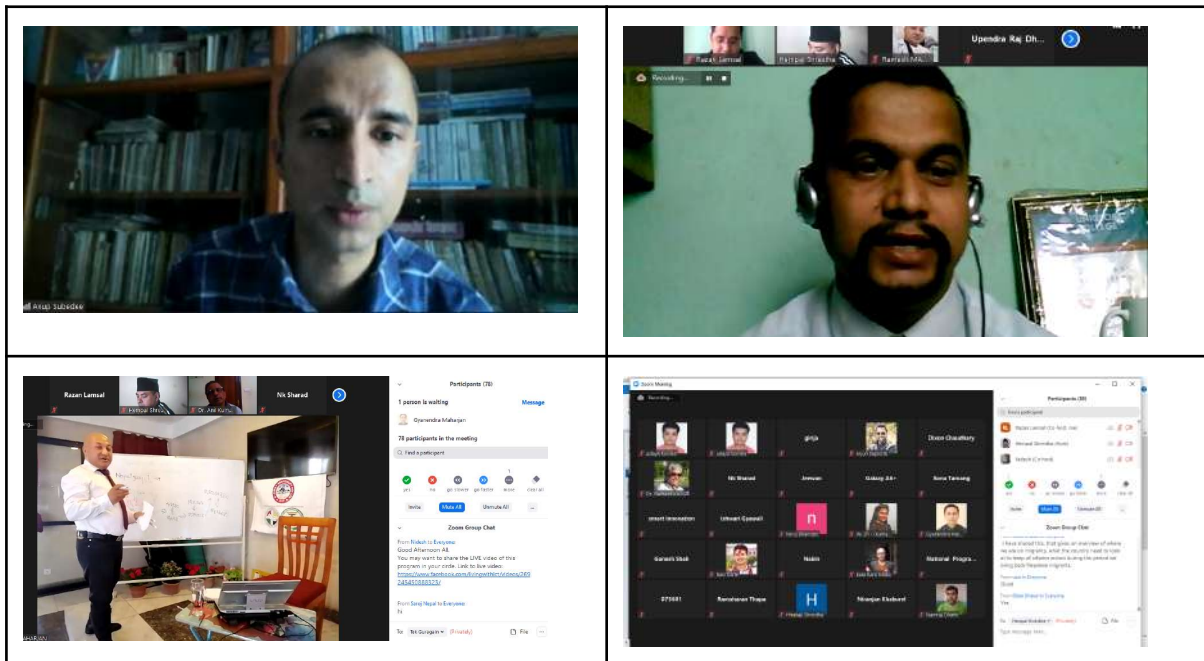
PROGRAM DETAILS:
May 09, 2020, Saturday
Baisakh 27, 2077
12.45 PM - 2:45 PM

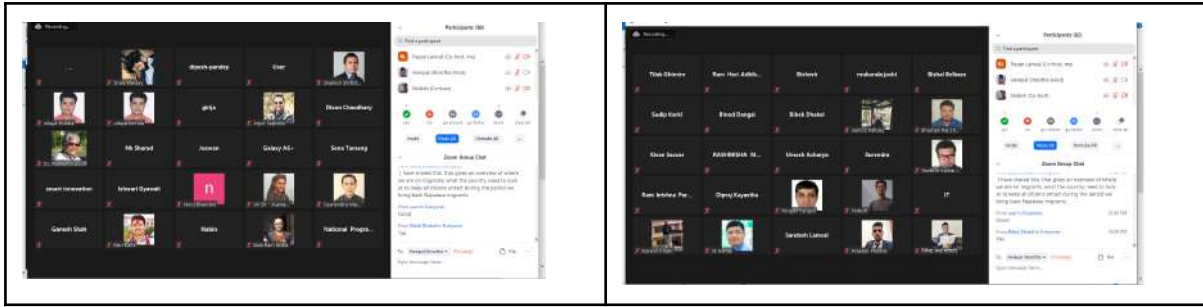
JOIN US ONLINE
<https://nren.zoom.us/j/68768142575>
Meeting ID: 687 6814 2575

LIVE ON
Facebook | LWICT

**“Stay Home Go Digital
Break the chain of
Coronavirus”**

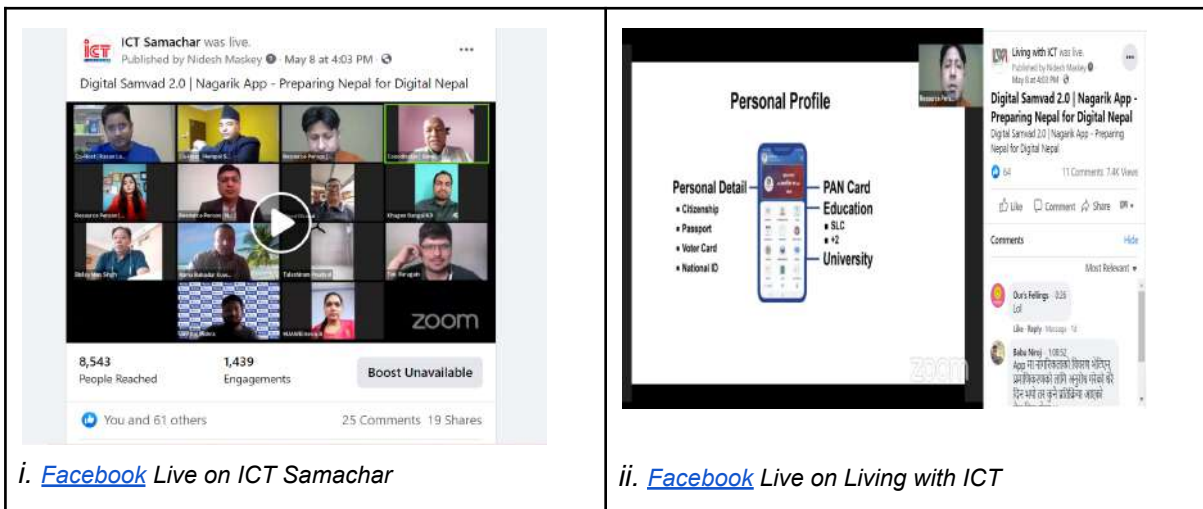
B. Samvad ZoomShots:

ZoomShots from the Main Event on ZOOM | Digital Samvad 2.0 | 8th May, 2021

C. Digital Samvad 2.0 Live on Facebook:

i. Facebook Live on ICT Samachar

ii. Facebook Live on Living with ICT

D. Edited Video of Digital Samvad on YouTube:

Preparedness during the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal

COVID-19

Get the latest information from the WHO about coronavirus.

LEARN MORE

See more resources on Google

Digital Sambad - Preparedness during the Lockdown Period for Covid-19 Pandemic in Nepal | ICT Gyan

[Digital Samvad 1.0 Episode - YouTube](#)

E. Samvad Interactions, Comments, Feedback and Suggestions

Note: No edits, spelling corrections or modifications have been committed to any chats, views, or opinions. All the interactions, suggestions, feedback, and comments are presented as it is.

1. **Social Media & Chat** | From **Busan Prasain** : Namaskar, everyone! i appreciate the organizers' efforts to bring this discussion. But then isn't it unfair to invite men only as panelists? Let's all be mindful to have a more inclusive discussion.
2. **Bishesh** : @Upendra Raj Dhakal: What kind of system is it (for realtime contact tracing & tracking) ? What kind of data is taken, and how is it being used? Woul dit be possible to get some details?
3. **Upendra Raj Dhakal** : @Bishesh: It is smartphone based tracking and contact tracing system. It is realtime. personal and identifiable data are NOT taken, Details are taken of suspected and positive cases (considering without ethical voince). We have given it to MoHP. They are being late integrating the codes.
4. **Upendra Raj Dhakal** : @Bisheshji: Presently, many patent protected modules has already been used and MoHP has said that it is already submitted to Playstore.
5. **Bibek Dhakal** : This has a campaign photo that says, #ghar_jana_pau. This is a campaign that we Nepalese migrants from abroad are launching so that we are repatriated back to Nepal. I would like all the speakers and resources speakers to advise on how can we bring back the stranded (ONLY CRITICAL) Nepalese back to the country. Who are critical? Pregnant woman, Job terminated, Sick, Visit Visas, Depended (Parents, Kids) etc.
6. **SABINA'** : THank you very much to the team. I leave this session. But expect to have soft copy of this so that I can share with my colleagues at my workplace (Royal THai Embassy). Good Day to you all
7. **Kanchan Kumar K. C.** : even i have missed the beginning session, i wish to get the related resources, if provided :)
8. **Shailesh Shrestha** : @sunoj 1st- cases reported are usually people who have had travel history to an already affected country. 2nd- This is the stage of local transmission - when people who have brought the virus into the country transmit it to people they come in contact with, usually friends and family. 3rd-The third stage is when the source of the infection is untraceable; this stage is identified by people who haven't had travel history getting affected by the virus - once here spread is extremely contagious and difficult to control. 4th- Stage 4, where spread is practically uncontrollable and there are many major clusters of infection all over the country.
9. **Mansingh Aidee** : Greetings everyone, as MOHP had decided to mobilize public health force along with 2 others paramedics committee for contact tracing? does anyone know what's the progress of the status??
10. **Nabin** : Jaha internet ko pauch xa teha ta web system implement hola but jaha Electricity ni pugeko xaina teha kasari implement hunxa digital data management?
11. **Mansingh Aidee** : Covid19 is ongoing and on this context, government health priority programs seem left behind as a result, we recently had measles outbreak at Dhading and other 9 district of the country. any strategy's that government initiate to address these issues? to address particularly mental health, Antenatal care visit and other cross cutting issues?

- 12. Surendra Neupane** : Absolutely right Dr. Anil. We should apply remote consultation or telemedicine with technology. And another way to manage researchable data and statistic, hospital should apply Electronic Medical Record.
- 13. User : Note**: Covid 19 Triage Test can be used from every corner in Nepal and in the world by Medical Team wherever you are to decide for further management!
- 14. ICT 4D** : Namaste All. Hernal Sir - My gratitude to the frontier doctors. As a layman, my question is bit different from what we are discussing. While we are put our heads towards proper usage of ICT in fighting pandemic situation, have we ever thought of usage of homeopathic or traditional medicine in fighting Covid-19 ? Have we ever studied impact of allopathic medicine in us ? Just a curiosity !

Preparedness During the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal

~**~

SECTION - C: THE REFLECTIONS

Chapter V Samvad Reflections

A. Media Reports and Write-up

S.N.	Name of Published Media	WebLink
1.	Nepal Live	https://nepallive.com/story/216757
2	ICT Samachar	https://ictsamachar.com/news-details/2539/2020-05-14
3	Arthadabali	https://www.arthadabali.com/2020/05
4	Artha Sansar	http://arthasansar.com/news/21015
5	Makalu Khabar	https://makalukhabar.com/2020/05/1006116/
6	Karobar Daily	https://www.karobardaily.com/news/health/32064

Outcome and Discussion Coverage:

- Report published in the magazine - <http://tiny.cc/yt54oz>
- Recorded Video (Youtube Link) - <https://bit.ly/360r361>
- LIVE Video link - <https://bit.ly/3fObd2J>

विज्ञ भन्खन् : ट्रेसिडलाई प्रभावकारी बनाउँदै लाखौंको परीक्षण गरौं

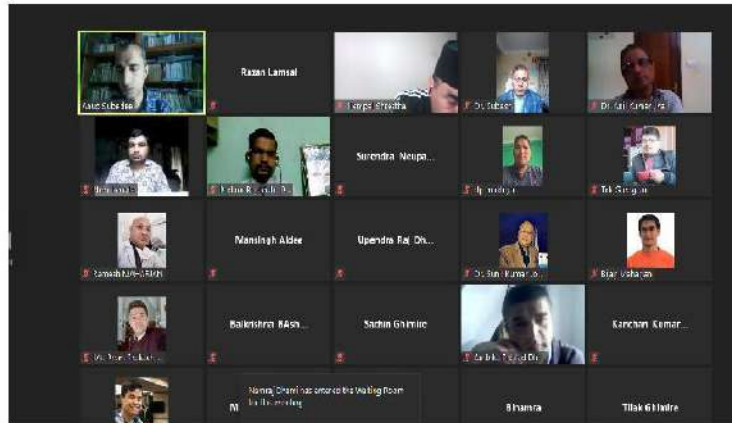
विभिन्न एपहरूमा शंकास्पद बिरामीको विवरण लिएर परीक्षणको दायरामा ल्याउने काम भइरहेको सम्बन्धित निकायले जानकारी दिएका छन् । विभिन्न निकाय र संस्थाले सञ्चालन गरेका यस्ता दर्जनी स्वपरीक्षण र ट्रेसिड एपलाई एकीकृत रूपमा डेटा एनालाइसिस र म्यानेजमेन्टमा ध्यान दिँदै प्रभावकारी बनाउन आवश्यक छ ।

मञ्जलघाट एके दिन ८३ जनालाई कोरोना संक्रमण देखिएपछि केही सामान्य हुन खोजिएको जनजीवन फेरि सन्त्रामा रुमल्लिएको छ । स्वास्थ्यकर्मी र पत्रकारलाई समेत संक्रमण देखिएपछि अझ सचेत हुनुपर्ने अवस्था आएको छ । अहिले दैनिक रूपमा संक्रमित बढिरहेका छन् । भारतमा दैनिक सयौं मानिसहरूको निधन भइरहेको र ३ हजार बढी संक्रमित भइरहेको अवस्थामा तयारी नगुनै नेपालको स्थिति नियन्त्रण बाहिर जान सक्ने भन्दै सरकारलाई सचेत गराएका छन् ।

गत शनिवार आयोजना भएको डिजिटल संवादमा सरुवा रोग विशेषज्ञ डा. अनुप सुवेदीले नेपालमा परीक्षण एकदमै कम भइरहेको र यही अवस्था रहे नेपालमा कोरोना संक्रमण धाँधे नपाई व्यापक रूपमा फैलन सक्ने कुरामा सचेत गराए । पछिल्लो समय भारतबाट नेपाल छिरेका सबै नागरिकको व्यापक रूपमा परीक्षण गर्नुपर्ने, दूरदराजमा रहेका नागरिकलाई समेत परीक्षणको दायरामा ल्याउनुपर्ने डा. सुवेदीले बताए । उनले भने, 'पहेंच भएका र क्वारेन्टाइनमा भएकालाई मात्र होइन, भारतबाट नेपाल छिरेका अधिकांश व्यक्ति र उनीहरूको ट्रेसिड गरी सबैलाई परीक्षणको दायरामा ल्याउनु पर्दछ ।'

यसैगरी त्रिवि शिक्षण अस्पताल इमर्जेन्सी विभागका डा. रमेश महर्जनले अहिले ट्रेसिडको काम सुरु गतिमा भएको र यसलाई तुरुन्त बढाउनुपर्ने बताए । सजिलो एकबाट दर्जनामा सरेने भएकोले सबैजना व्यक्तिगत रूपमा पनि सचेत हुनुपर्ने डा. महर्जनको भनाइ छ । सर्वसाधारणका लागि सर्भिलेन्स र ट्रेसिड एपहरूको प्रयोग बढाउनुपर्नेमा महर्जनले जोड दिए । डा. उदय कोइरालाले अहिले सबै मिलेर, सहकार्य गरेर कोरोनालाई लकडाउन गर्नुपर्ने बताए । कोरोनालाई लकडाउन गर्न सकेमा मात्र देशलाई धेरै समय लकडाउन गर्नु नपर्ने उनको भनाइ थियो । लकडाउन खोल्नेबारे हतुवाको भ्रमा निर्णय गर्नु नहुने भन्दै डा. कोइरालाले परीक्षण बढाउँदै देशभर स्वास्थ्य क्षेत्रलाई अपग्रेड गर्नुपर्ने बताए ।

अहिलेसम्म देशमा २२ हजारको हाराहारीमा पिसिआर माफा परीक्षण गरिएको छ । आरिडटी टेस्ट गरिएको संख्या ६० हजार बढी रहेको स्वास्थ्य मन्त्रालयले जानकारी दिएको छ । लकडाउनसँगै नेपाल भित्रिएका व्यक्तिहरू नै ४० हजार बढी रहेको अनुमान गरिएको छ । भित्रिएका व्यक्तिहरूको पूर्ण खिचरण र डिजिटल डेटा तयार गरिएको छैन । पछिल्लो समय पनि भारतबाट लुकिछिपी नेपाल भित्रने व्यक्तिहरू बढिरहेको अवस्था छ । काठमाडौंमा लकडाउन खुकुलो भएको केही दिनमा नै तीन व्यक्तिहरू संक्रमित भेटिएपछि सरकारले परीक्षण बढाउने बताएको छ ।

यस हप्ता चीन सरकारले उपलब्ध गराएको ४० हजार पिसिआर किट, सिक्स सरकारले उपलब्ध गराएको किट उपलब्ध भएको कारण परीक्षण बढ्ने आशा गरिएको छ । सरकारले खरिद गर्ने भनिएको स्वस्थ सामग्री ल्याउने तयारी भइरहेको स्वस्थ मन्त्रालयले जनाएको छ । अहिले परीक्षण गर्न किट प्रशस्त रूपमा रहेको बुधवार मन्त्रालयले जारी गरेको प्रेस कन्फ्रेंसमा जानकारी पनि दिएको छ ।

लकडाउनको परिस्थितिले अब स्वास्थ्य क्षेत्रलाई सुधार गर्नुपर्ने सरोकारवालाहरूको जोड छ । हरेक जिल्ला र क्षेत्रमा प्रभावकारी मोनिटरिङ र डिजिटल डेटा म्यानेजमेन्टमा काम गर्नुपर्ने धेरैको बुझाइ छ । अहिले

पछिल्लो समय पनि भारतबाट लुकिछिपी नेपाल भित्रने व्यक्तिहरू बढिरहेको अवस्था छ । काठमाडौंमा लकडाउन खुकुलो भएको केही दिनमा नै तीन व्यक्तिहरू संक्रमित भेटिएपछि सरकारले परीक्षण बढाउने बताएको छ ।

लिभिङ विथ
आइसिटी

Digital
samvad
for going DIGITAL

Preparedness
during the Lockdown Period
for COVID-19 Pandemic
in Nepal

Resource Person/ Contributors:

Dr. Rishabh Kumar Shrestha
Director
Nep. College of Emergency Medicine

Dr. Ekman Bhatta
Senior Consultant Surgeon
Gurgaon, India

Dr. Anand Dhal
Senior Consultant Surgeon
Datta, Kathmandu, Nepal

Prof. Dr. Anil Jha
MD
USA

Dr. Niranjan Thapa
Teacher
Bharatpur, Nepal

Dr. Anand Kumar Jha
Professor, M. Eswar
Department of Computer Science
Nepal Open University

Dr. Sushant Prasad
Director
Nepal Open University

A Representative from the
Ministry of Health and Population
Nepal

PROGRAM DETAILS:

May 09, 2020, Saturday
Baisakh 27, 2077

12.45 PM - 2:45 PM

Dr. Anand Jha
Nepal

Mr. Hemraj Shrestha
Nepal

“Stay Home Go Digital
Break the chain of
Coronavirus”

JOIN US ONLINE

<https://nren.zoom.us/j/68768142575>

Meeting ID: 687 6814 2575

स्वास्थ्य मन्त्रालयले हाम्रो स्वास्थ्य नामक एप्लिकेशन र कल सेन्टर सञ्चालन गरिरहेको छ । हाम्रो स्वास्थ्यमा अहिलेसम्म ३५ हजार ७ सयले फारम भर्दै स्वपरीक्षणमा सहभागी भएका छन् ।

स्थानीय निकायले प्रभावकारी काम गर्न सक्ने भन्दै स्थानीय निकायलाई मनोबल बढाउँदै, क्वारेन्टिनको व्यवस्था गर्ने, ट्रेसिङ गर्ने र शंकास्पद सबैलाई परीक्षणको दायरामा ल्याउनुपर्ने कर्णाली प्रदेशका जनस्वास्थ्यकर्मी रामहरि अधिकारीले बताए । डा. सुवास प्याकुलले प्रविधिलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेर स्थानीय निकायलाई परिचालन गर्न सके ट्रेसिङ सजिलो र प्रभावकारी हुने बताए ।

अहिले नेपालमा सरकारले केही दिनअघि सार्वजनिक गरेको कोभिड एनपी ट्रेसिङ एप प्रयोगमा रहेको छ । यो एप प्रयोग गरेर स्वपरीक्षण गर्ने २ सयको हाराहारीमा रहेका छन् । यसले बलुढुध मार्फत सन्तानको ट्रेसिङ गर्न पनि सहयोग गर्नेछ । यसैगरी स्वास्थ्य मन्त्रालयले हाम्रो स्वास्थ्य नामक एप्लिकेशन र कल सेन्टर सञ्चालन

गरिरहेको छ । हाम्रो स्वास्थ्यमा अहिलेसम्म ३५ हजार ७ सयले फारम भर्दै स्वपरीक्षणमा सहभागी भएका छन् ।

काठमाडौं महानगरपालिका र काठमाडौं क्षेत्रका अन्य स्थानीय निकायले एनरेल लगायतको सहकार्यमा तयार भएको कोभिड सर्भिलेन्स एपको प्रयोग गरिरहेका छन् । यसैगरी भरतपुर, वीरगञ्ज लगायतका केही स्थानीय निकायले स्मार्टपालिकाले विकास गरेको क्वारेन्टाइन ट्रेसिङ एप प्रयोग गरिरहेका छन् । त्यसैगरी प्रदेश ५ ले डिजिटल डेटा म्यानेजमेन्ट, नेपाल ट्रेस नामक ट्रेसिङ एपको पनि प्रयोग गरिरहेको छ । यी विभिन्न एपहरूमा शंकास्पद बिरामीको विवरण लिएर परीक्षणको दायरामा ल्याउने काम भइरहेको सम्बन्धित निकायले जानकारी दिएका छन् । विभिन्न निकाय र संस्थाले सञ्चालन गरेका यस्ता दर्जनौं स्वपरीक्षण र ट्रेसिङ एपलाई एकीकृत

रूपमा डेटा एनालाइसिस र म्यानेजमेन्टमा ध्यान दिँदै प्रभावकारी बनाउन आवश्यक छ ।

लकडाउनको अवस्थामा स्वास्थ्य क्षेत्रलाई कसरी प्रभावकारी बनाउन सकिन्छ भन्ने सन्दर्भमा भएको डिजिटल संवादमा एक दर्जन बढी स्वास्थ्य क्षेत्रका विज्ञ, सरोकारवालाहरूले आफ्नो विचार राखेका थिए । कार्यक्रममा पूर्वमन्त्री गणेश शाहले लकडाउन भएको ५० दिन बितिसकदा पनि संक्रमण नियन्त्रण नभएको औल्याउँदै यसबाट सबै जना सचेत भई काम गर्नुपर्ने बताए । स्वास्थ्य ने पहिलो प्राथमिकतामा राखेर सरकार र स्थानीय निकायले सबैको समन्वयमा प्रभावकारी ढंगले काम गरे देशमा कोरोना नियन्त्रण हुँदै जाने विश्वास उनले व्यक्त गरे । कार्यक्रममा ८० बढी सरोकारवाला तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

लकडाउन र संक्रमण बढिरहेको अवस्थामा के गर्ने ?

यस्तो छ, विज्ञहरुको सुझाव र प्रतिक्रिया

प्रतिवार आयोजना भएको डिजिटल संवाद नामक एक अन्तर्गत छलफल कार्यक्रममा विभिन्न डाक्टर, सरोकारवाला व्यक्तिहरुले सरकारलाई विभिन्न सुझावहरु दिएका छन्। यसैगरी हामी सबै कसरी सचेत र सुरक्षित रहने भन्नेबारेमा विज्ञहरुको सुझाव र प्रतिक्रिया यस्तो छ :

सबैको आआफ्नो जिम्मेवारी पालना गरौं

डा. रमेश महर्जन

इमर्जेन्सी विभाग, त्रिभुवा शिक्षण अस्पताल

नेपालमा एकजनामा रेबिएको संक्रमण फैलन समय लाग्यो । नेपालाञ्जमा एकजनाबाट २२ जनामा फैलिएको उदाहरण नै छ । अब बढ्दै बढ्दै जाँदा अहिलेको अवस्थामा आइसकेको छ । यसकारण नाका बन्द गर्नुपर्ने र आवतजावतलाई पूर्णरूपमा नियन्त्रण गर्नुपर्ने अवस्था आएको हो । यसर्थ संक्रामितलाई पहिल्यापूर टेस्टको माध्यमबाट बढाउनुपर्दछ । अहिले लकडाउन खोल्न अझै अवस्था भएको छैन । यसलाई विभिन्न पक्षबाट मूल्यांकन गर्दै खुकुलो बनाउनेतर्फ सोच्नुपर्दछ ।

नियन्त्रणको लागि विभिन्न कोभिड सर्भिलेन्स प्रणालीको पनि प्रयोग गर्न सकिन्छ । प्रविधिको सही प्रयोग आवश्यक र महत्वपूर्ण छ । कोरोना नियन्त्रणमा हरेक नागरिकको जिम्मेवारीपूर्ण भूमिका त्यतिकै आवश्यक छ । आआफ्नो ठाउँबाट हामीले योगदान गर्नुपर्दछ । व्यक्ति व्यक्तिबाट समुदाय सुरक्षित हुन सक्छ । हाम्रो समाजहरु सुरक्षित, सचेत र जिम्मेवारी भए राष्ट्र सुरक्षित हुन्छ । सबैले सचेत भएर भूमिका निर्वाह गरौं ।

सबै मिलेर कोरोनालाई लकडाउन गरौं

डा. उदय कोइराला

सिनियर कन्सल्टन्ट सर्जन, मीउल अस्पताल

अहिले सबैले लामो गर्दै जाने अवस्था हो । हामीले लकडाउन कहिले खुल्छ भन्नेतर्फ बढी ध्यान दिएका छौं । तर हामीले अहिले भाइरसलाई लकडाउन गर्न सक्नुपर्दछ । भाइरस लकडाउन गर्न सक्थौ भने देश पनि लकडाउन गर्नुपर्दैन, इकोनोमी पनि लकडाउन हुँदैन । अब भाइरसलाई कसरी लकडाउन गर्ने भन्नेतर्फ हामीले सोच्नुपर्दछ । यसको लागि फिजिकल डिस्ट्यान्स कायम राख्ने, परीक्षण गर्ने र आवश्यक सुरक्षामा ध्यान दिनु नै हो । हामीले यसबारे सचेत भएर हामीले आफूलाई बचाउँदै, अरुलाई पनि बचाउनुपर्ने अहिलेको सामाजिक दायित्व हो । यसको भ्याक्सिन बजारमा उपलब्ध नभएसम्म यो अवस्था कहिलेसम्म जान सक्छ भन्न सकिने अवस्था छैन । ज्येष्ठ नागरिक र बिरामीहरुका लागि हामीले थप सुरक्षा अपनाउनुपर्दछ । भारतस छिर्ने तहिले र यसलाई नै लकडाउन नै गर्नुपर्ने सचेत हुनुपर्दछ । हामीले अब आफ्नो जीवनशैली परिवर्तन गर्नुपर्दछ । कम्युनिकेशन एकदमै महत्वपूर्ण छ अहिले । सरकारको महत्वपूर्ण जिम्मेवारी छँदै छ, परीक्षण, उपचार र नियन्त्रणमा योजनाबद्ध काम गर्नुपर्दछ ।

रश्मी महर्जन, कोभिड सर्भिलेन्स सिस्टम

सेल्फ प्रोटेक्सनमा ध्यान दिऔं

हामीले यो समय व्यक्तिगत सरसफाइ, साबुनपानीले हात धुने, मास्क र सेनिटाइजरको प्रयोग गर्ने कुरा महत्वपूर्ण हो । हामीले विभिन्न एन्जिनियर तथा प्रविधिको सही तरिकाले प्रयोग गर्न सक्थौ भने पनि नियन्त्रणको लागि सघाउ पुग्नेछ । व्यक्तिगत व्यवहार, खाना, सरसफाइले गर्दा धेरै हदसम्म हामीलाई सुरक्षित गर्दछ । सेल्फ प्रोटेक्सन पहिले सौचो, त्यसपछि परिवार र समुदायलाई सुरक्षित राख्न सहयोग गरौं ।

लाखौं संख्यामा ट्रेसिड र परीक्षण गरौं

डा. अनूप सुवेदी सरुवा रोग विशेषज्ञ

अहिले परीक्षण सीमित क्षेत्र र व्यक्तिमा मात्र भइरहेको छ। यसैले कोरोना नियन्त्रण गर्न सकिदैन। परीक्षण व्यापक रूपमा अघि बढाउनुपर्दछ। विदेशबाट नेपाल आएका व्यक्तिहरूको ट्रेसिड गर्दै सबै क्षेत्रमा यसको दायरा बढाउन आवश्यक छ। विशेषगरी भारतबाट नेपाल आएका हजारौं व्यक्ति र सम्पर्कमा रहेकाहरूको केही दिनमा परीक्षण गर्नसके मात्र नियन्त्रण सजिलो हुन्छ। यत्तिकै छोड्यौं भने विस्तारै नेपालको जनसंख्याको तीन चौथाई प्रभावित हुन सक्छन्।

निरिक्त क्षेत्रहरूमा कोरोना समुदायमा फैलिसकेको अवस्था छ। मुख्यरूपमा हामीसँग आँकडा नै छैन र यसकारण लकडाउन खोल्ने कि नखोल्ने भन्न सकिने स्थिति नै हुँदैन। राष्ट्रव्यापी रूपमा आह्वान गरेर सरकारले परीक्षणका लागि बोलाउनु पर्‍यो र यसको लागि फेसिलिट गरिदिनुपर्छ। हामीसँग कन्ट्र्याक्ट ट्रेसिड ढिलो र अव्यवस्थित भइरहेको छ। यसकारण एकजनाबाट धेरैमा सरिसकेको हुन्छ। संक्रमित बढेको थाहा पाउने संयन्त्र र सिस्टम बनाउनुपर्दछ। कन्ट्र्याक्ट ट्रेसिड गर्ने व्यक्तिहरू थोरैमात्र परिचालित छन्। यसलाई तत्काल बढाएर काम सुरु गर्नुपर्दछ। लाखौंलाई क्यारेन्टिन र आइसोलेसनमा राख्न सक्नेगरी तयार हुनुपर्दछ जस्तो लाग्छ। देशभित्र आउनेहरूको डिजिटल डाइरेक्टरी र एपहरूको पनि व्यापक प्रयोग गर्नुपर्दछ। हामी ढिलो भइरहेका छौं। अब ढिलासुक्ती नगरोौं।

नकारात्मक सोचबाट टाढा रहौं

पदमराज जोशी, मनोविज्ञ

हामीलाई रोगसँग लड्ने क्षमता चाहिन्छ। यसको लागि नकारात्मक सोचबाट टाढा रहनुपर्दछ। नकारात्मक सोच र सूचनाले हामीलाई कमजोर बनाउँछ। यसर्थ सकारात्मक सोचाइ राख्दै व्यक्तिगत सरसफाइ र सुरक्षामा ध्यान दिँदै हामी दैनिकोलाई व्यवस्थित गर्नुपर्दछ। दैनिक कसरत गर्ने, गीत संगीतमा रमाउने, पारिवारिक बैठक बस्ने र छलफल गर्ने बानी बसाल्नु राम्रो हुन्छ। मानसिक अवस्था बिग्रिरहेको र आत्महत्या बढिरहेको कुरालाई पनि ध्यान दिँदै हामीले आफूला व्यवहारहरू नियन्त्रण गर्ने र सकारात्मक सोचको विकासमा ध्यान दिऔं।

जनस्वास्थ्य र प्रविधिलाई जोडेर जानु आवश्यक

रामहरि अधिकारी, जनस्वास्थ्यकर्मी, कर्णाली प्रदेश

अहिले प्रभावकारी काम गर्न सक्ने भनेको स्थानीय तिकायले हो। स्थानीय तिकायबीचको सहकार्य र सञ्चारलाई बजबुत बनाउनुपर्दछ। काइसिसको बेचामा स्वास्थ्यकर्मीलाई तालीम दिने र हौससा बढाउने काम गर्नुपर्दछ। अहिले कोरोनाको कारण अन्य बिरामीलाई अफ्टरो पर्ने अवस्था सृजना गर्नु हुँदैन। जनस्वास्थ्य र प्रविधिलाई जोडेर जानु आवश्यक छ। जो अवसरलाई सदुपयोग गर्दै तल्लो तहसम्म पनि सूचना प्रविधिलाई प्राथमिकतामा राखेर काम गर्नुपर्दछ। यसैगरी आर्थिक र अन्य रूपमा परेको असरलाई कसरी व्यवस्थित गर्दै जाने भन्नेबारे सोच्नुपर्दछ।

संक्रमित क्षेत्रलाई सिल गरेर टेस्टको दायरा बढाऔं

डा. राजेन्द्र कुमार जोशी
प्रमुख, कम्युनिटी मेडिसिन, केएमसी

कोरोना अहिले पनि धेरै बैज्ञानिकहरूले नै बुझ्न सकेका छैनन्। यसमा अनुसन्धान र खोप परीक्षणमै छ। यसको प्रकार र फैलावटबारे अझै प्रस्ट हुन सकिरहेको छैन। नेपालको परिप्रेक्ष्यमा हेर्दा कोरोना नियन्त्रणमा लागिरहेको उच्चस्तरीय समितिले पनि अझ प्रभावकारी काम गर्न नसकेको जस्तो लाग्छ। अब नेपालमा फैलावट बढ्ने निश्चित देखिएको छ।

अब लकडाउन खोल्नु भने यसको संक्रमण अझ व्यापक बढ्छ। स्वास्थ्य संस्थाको थप तयारी र स्वास्थ्यकर्मीलाई मनोबल बढाउँदै वैश्वीभर इमर्जेन्सी सेवामा काम गर्नुपर्दछ। आइसोलेसनमा बसेकाको पनि टेस्ट नभएको समाचारहरू आइरहेको छ। यसर्थ अब हेनचेक्याई नगरौं। स्वयं टेस्टलाई सबैतिर बढाउँ। आवश्यक स्वास्थ्य सामग्री तयार गरी सबै प्रदेश र स्थानीय निकायलाई पनि सबल बनाउँदै परिचालित गरौं। तराई क्षेत्रलाई सिल गरेर टेस्टको दायरा बढाउन आग्रह गर्दछु।

डिजिटल डेटा म्यानेजमेन्टमा ध्यान दिऔं

डा. सुवास प्याकुरेल, सिडओ, हेल्थ कन्सर्न

हामीसँग विभिन्न आँकडाहरू आइरहेको छ। स्थानीय निकायले अहिलेको लागि प्रभावकारी काम गर्न सक्छ। आफ्नो क्षेत्रका बासिन्दा र नयाँ आएका व्यक्तिहरूको सम्पर्क गर्न स्थानीय निकायलाई परिचालन गर्नुपर्दछ। डेटा, डिजिटल म्यानेजमेन्ट र नोकनाइड म्यानेजमेन्ट अफ पेन्डेन्सिकको बारेमा ध्यान दिएर काम गर्नु भने समस्या बढ्न पाउँदैन। स्थानीय निकायले सभिलेन्सको सिस्टम प्रयोग गरी ट्रेसिङ गर्दै डाक्टरहरूको कन्सल्टेसनमा काम गर्नु भने यसलाई नियन्त्रणमा ल्याउन सक्छौं। जसरी अहिले धेरै नगरपालिकाले सभिलेन्स तथा क्वारेन्टाइन सिस्टमहरू प्रयोग गर्न थालेका छन्, यसलाई प्रभावकारी प्रयोग गरी ट्रेसिङ, आइसोलेसन र क्वारेन्टाइनको व्यवस्था गर्न सक्नु भने हामी नियन्त्रणतर्फ अघि बढ्न सक्छौं। लकडाउन एकदिन त खोल्नुपर्छ, यसको लागि प्रविधिको सही प्रयोग गरी तयारी गरौं। यही अवस्थामा स्वास्थ्य क्षेत्रलाई व्यवस्थित र विस्तार गरौं।

डिजिटल हेल्थ र टेलिमेडिसिनलाई प्रवर्द्धन गरौं

डा. अनिल गहा, एमडी, एपआरसिमी नेपाल

हामी अहिले अत्यन्तै ग्राम्बुसँग लडाईं गरिरहेका छौं। यसकारण पनि हामी त्रसित भएका छौं। विभिन्न निकाय र क्षेत्रबाट काम भइरहेको छ। हामीले आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग गरिरहेका छौं। यो नहामारीले डिजिटल हेल्थ र टेलिमेडिसिनको महत्व दर्शाएको छ। हामीले अहिले घरबाटै धेरै किसिमका मेडिकल सेवाहरू पनि दिन सक्छौं। प्रविधि मार्फत दूरदुराजम्मा सेवा दिन पनि प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिनुपर्छ। लकडाउन खुले पनि अनलाइन सर्भिस तथा कन्सल्टिङ सेवाहरूलाई अझ प्रभावकारी ढंगले अघि बढाउन सकिन्छ। सचेतना बढाउँदै अनलाइन सर्भिस तथा डिजिटल हेल्थलाई प्रवर्द्धन गर्न सके धेरैलाई राहत मिल्छ।

Preparedness During the Lockdown Period for COVID-19 Pandemic in Nepal

~**~

SECTION - D: THE WAY AHEAD

Chapter VI

Samvad Way Ahead

Samvad Niskarsa (Nepali):

- व्यापक रूपमा testing गर्नुपर्ने
- Testing को दायरा बढाएर testing को सबैलाई पहुँचमा ल्याउन पर्दछ
- Tracking Application System को प्रभावकारी प्रयोग गरी tracking गर्नुपर्दछ
- Digital Database महत्वपूर्ण
- Lockdown खोल्नु अगाडी अरु देशको lockdown हेरेर मात्र खुकुलो पार्ने
- Strategically अगाडी बढ्नु पर्ने
- COVID का बिरामीलाई मात्र ध्यान दिदा अरु रोगका बिरामीहरु छायामा पर्ने हुनाले यो कुरामा पनि ध्यान दिनु पर्ने
- उपचारको सहि व्यवस्था सम्बन्धित निकाय र सरकारले गर्नु पर्ने
- Application र technology को पहुँच नभएको दुर्गम क्षेत्रका मानिसलाई testing को दायरामा ल्याएर उनीहरुलाई पनि सुरक सुरक्षित बनाउनु पर्ने सुझाव
- सरकार, सम्बन्धित निकाय र जनता सबै जिम्मेवार रूपमा अगाडी बढ्नु पर्दछ तब मात्र हामी नियन्त्रणमा अगाडी बढ्न सक्दछौं

Samvad Niskarsa (English):

- Extensive testing should be done
- By extending the scope of testing, testing should be made accessible to all
- Digital Database is highly important
- Before opening the lockdown, just open the lockdown by looking at other countries
- We have to move forward strategically
- It is important to pay attention only to the patients of COVID, as the patients of other diseases fall in the shadow
- Correct arrangements for treatment should be made by the concerned body and government

- People in remote areas who do not have access to application and technology should be brought under the ambit of testing and they should also be made safe.
- The government, concerned bodies and the people must all move forward responsibly so that we can move forward under control